

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

22.05.2018 № 62-р/к

Справа № 2/03-13-18

м. Харків

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання третього відділу досліджень і розслідувань від 02.05.2018 № 217 про попередні висновки у справі № 2/03-13-18, розпочатої за ознаками вчинення РЕГІОНАЛЬНИМ ВІДДІЛЕННЯМ ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА ПО ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ (ідентифікаційний код – 23148337) (надалі – РВ ФДМ по Харківській області) порушення законодавства про захист економічної конкуренції, та матеріали цієї справи,

ВСТАНОВИЛА:

За результатами розгляду заяви фізичної особи-підприємця (надалі – Заявник) від 27.11.2017 (вх. від 27.11.2017 № 97кі/Ф-50) про порушення РВ ФДМ по Харківській області законодавства про захист економічної конкуренції (надалі – Заява), на підставі подання другого відділу досліджень і розслідувань від 22.02.2018 № 79 за ознаками вчинення РВ ФДМ по Харківській області порушення законодавства про захист економічної конкуренції, адміністративною колегією Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України прийнято розпорядження від 22.02.2018 № 19-рп/к про початок розгляду справи № 2/03-13-18 (надалі – Справа).

Дії РВ ФДМ по Харківській області, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, полягають у зменшенні строків подачі конкурсних пропозицій, що не відповідає Порядку проведення конкурсу на право оренди державного майна, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 № 906 (надалі – Порядок № 906), що може призвести до обмеження конкуренції на ринку.

В результаті збирання і аналізу доказів, з'ясування дійсних обставин Справи встановлено наступне.

РВ ФДМ по Харківській області є юридичною особою публічного права, ідентифікаційний код – 23148337. Місцезнаходження: майдан Театральний, 1, місто Харків, 61057. Вид діяльності РВ ФДМ по Харківській області - державне управління загального характеру (код за КВЕД - 84.11).

Згідно із Положенням про регіональне відділення Фонду державного майна України, затвердженим Наказом Фонду державного майна від 15.05.2012 № 678 (надалі – Положення), основними завданнями регіонального відділення є, зокрема:

- управління об'єктами державної власності, зокрема корпоративними правами держави у статутних капіталах господарських товариств, щодо яких прийнято рішення про приватизацію та затверджено план приватизації або план розміщення акцій; товариств, утворених у процесі перетворення (у тому числі шляхом корпоратизації) державних підприємств, що належать до сфери його управління, а також товариств, утворених за участю Фонду;

- здійснення повноважень орендодавця державного майна;

- здійснення контролю у сфері організації та проведення приватизації державного майна, відчуження державного майна у випадках, встановлених законодавством, передачі державного майна в оренду та користування; повернення у державну власність державного майна, що було приватизоване, відчужене або вибуло з державної власності з порушенням законодавства; управління корпоративними правами держави, які перебувають у сфері його управління;

- сприяння процесу демонополізації економіки і створенню умов для конкуренції виробників.

У розумінні статті 5 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» РВ ФДМ по Харківській області є орендодавцем щодо цілісних майнових комплексів підприємств, їх структурних підрозділів та нерухомого майна, а також майна, що не увійшло до статутного (складеного) капіталу господарських товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації), що є державною власністю, крім майна, що належить до майнового комплексу Національної академії наук України та галузевих академій наук, а також майна, що належить вищим навчальним закладам та/або науковим установам, що надається в оренду науковим паркам та їхнім партнерам.

У відповідності до пункту 5.3. Положення РВ ФДМ по Харківській області у сфері оренди державного майна:

- виступає орендодавцем цілісних (єдиних) майнових комплексів підприємств, їх структурних підрозділів та нерухомого майна, а також майна, що не увійшло у процесі приватизації (корпоратизації) до статутного капіталу господарських товариств, що перебувають у державній власності;

- здійснює контроль за надходженням до Державного бюджету України плати за оренду державного майна по договорах оренди, укладених регіональним відділенням, та договорах оренди, укладених підприємствами, організаціями, установами, розмір орендної плати по яких погоджений регіональним відділенням;

- проводить інвентаризацію, оцінку цілісних (єдиних) майнових комплексів державних підприємств, організацій, їх структурних підрозділів, що передаються

в оренду регіональним відділенням, а також нерухомого майна та майна, що не увійшло до статутного капіталу господарських товариств, утворених у процесі приватизації (корпоратизації), або виступає її замовником, укладає договори на проведення оцінки зазначеного майна та затверджує акти оцінки (висновки про вартість майна);

- здійснює контроль за використанням орендованих цілісних майнових комплексів державних підприємств, організацій, їх структурних підрозділів, виконанням умов договорів оренди цілісних майнових комплексів державних підприємств;

- здійснює контроль за використанням орендованого нерухомого майна, а також майна, що не увійшло у процесі приватизації (корпоратизації) до статутного капіталу господарських товариств, що перебувають у державній власності, та за виконанням умов договорів оренди;

- бере участь у здійсненні контролю за поверненням цілісних майнових комплексів державних підприємств до сфери управління уповноважених органів управління після закінчення строку дії договору оренди;

- здійснює інші функції в сфері орендних відносин за дорученням Фонду.

Враховуючи наведене, у розумінні абзацу сьомого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» РВ ФДМ по Харківській області є органом влади.

Відповідно до підпункту 30 частини першої статті 6 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» до повноважень уповноважених органів управління належить надання орендодавцям об'єктів державної власності згоди на оренду державного майна і пропозиції щодо умов договору оренди, які мають забезпечувати ефективне використання орендованого майна та здійснення на орендованих підприємствах технічної політики в контексті завдань галузі.

Згідно з підпунктом а) пункту 2 статті 7 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» Фонд державного майна України щодо нерухомого та іншого окремого індивідуально визначеного державного майна виступає відповідно до законодавства орендодавцем державного майна.

Відносини органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю із суб'єктами господарювання; суб'єктів господарювання з іншими суб'єктами господарювання, із споживачами, іншими юридичними та фізичними особами у зв'язку з економічною конкуренцією регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції» (стаття 2 Закону України «Про захист економічної конкуренції»). Цей Закон застосовується до відносин, які впливають чи можуть вплинути на економічну конкуренцію на території України. Згідно з приписами частини другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи влади зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Отже, відповідно до вказаних нормативно-правих актів, реалізація РВ ФДМ по Харківській області покладених на нього повноважень, має здійснюватись з дотриманням вимог чинного законодавства, у тому числі Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Відповідно до статті 2 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» орендою є засноване на договорі строкове платне користування майном, необхідним орендареві для здійснення підприємницької та іншої діяльності.

Відповідно до статті 6 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» орендарями можуть бути господарські товариства, створені членами трудового колективу підприємства, його структурного підрозділу, інші юридичні особи та громадяни України, фізичні та юридичні особи іноземних держав, міжнародні організації та особи без громадянства. Ініціатива щодо оренди майна може виходити від фізичних та юридичних осіб, які можуть бути орендарями відповідно до статті 6 цього Закону, пропозиція може надходити від орендодавців, зазначених у статті 5 Закону України «Про оренду державного та комунального майна».

Фізичні та юридичні особи, які бажають укласти договір оренди, направляють заяву, проект договору оренди, а також інші документи згідно з переліком, що визначається Фондом державного майна України (надалі - Матеріали), відповідному орендодавцеві, зазначеному у статті 5 Закону України «Про оренду державного та комунального майна».

Статтею 9 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» визначено, що у разі надходження до орендодавця заяви про оренду цілісного майнового комплексу підприємства, його структурного підрозділу, нерухомого майна, а також майна, що не увійшло до статутного (складеного) капіталу господарських товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації), орендодавець за умови відсутності заборони на передачу майна в оренду у п'ятиденний строк після дати реєстрації заяви надсилає копії матеріалів органу, уповноваженому управляти відповідним майном.

Орган, уповноважений управляти державним майном, розглядає подані йому Матеріали і протягом п'ятнадцяти днів після їх надходження надсилає орендодавцеві висновки про умови договору оренди або про відмову в укладенні договору оренди. Якщо орендодавець не одержав у встановлений термін висновків органу, уповноваженого управляти державним майном, дозволу, відмови чи пропозиції від органу, уповноваженого управляти відповідним майном, укласти договір оренди нерухомого майна з бюджетною установою, організацією, висновків органу Антимонопольного комітету України, укладення договору оренди вважається з цими органами погодженим.

Орендодавець протягом п'яти днів після погодження умов договору оренди з органом, уповноваженим управляти відповідним майном, а в разі якщо заява про оренду майна не потребує узгодження (щодо оренди окремого індивідуально визначеного майна, крім нерухомого), протягом 15 днів після дати її реєстрації,

розміщує в офіційних друкованих засобах масової інформації та на веб-сайтах орендодавців оголошення про намір передати майно в оренду або відмовляє в укладенні договору оренди і повідомляє про це заявника.

Протягом 10 робочих днів після розміщення оголошення орендодавець приймає заяви про оренду відповідного майна. Протягом трьох робочих днів після закінчення строку приймання заяв орендодавець своїм наказом ухвалює рішення за результатами вивчення попиту на об'єкт оренди. У разі якщо подано лише одну заяву, конкурс на право оренди не проводиться і договір оренди укладається із заявником. У разі надходження двох і більше заяв орендодавець оголошує конкурс на право оренди.

Процедура проведення конкурсу на право оренди державного майна проводиться відповідно до Порядку № 906.

Відповідно до Порядку № 906 на право оренди об'єкта оголошується орендодавцем.

Конкурс проводить конкурсна комісія, що утворюється наказом орендодавця. Результати роботи (засідань) конкурсної комісії оформлюються протоколом, що підписується головою і членами конкурсної комісії та передається на затвердження орендодавцю.

Згідно з абзацом першим пункту 4 Порядку № 906 (в редакції, що діяла з 27.05.2015 до 13.12.2016) оголошення про проведення конкурсу публікується в газеті «Відомості приватизації». Оголошення про конкурс щодо нерухомого майна (будівель, споруд, нежитлових приміщень) та іншого окремого індивідуально визначеного майна **публікується не пізніше ніж за двадцять календарних днів до дати проведення конкурсу і повинне містити зокрема відомості щодо кінцевого строку прийняття пропозицій від претендентів (не більш як три робочих дні до дати проведення конкурсу).**

Відповідно до абзацу першого пункту 4 Порядку № 906 (в редакції, що діяла з 13.12.2016 до 25.01.2017) оголошення про проведення конкурсу публікується в газеті «Відомості приватизації». Оголошення про конкурс щодо нерухомого майна (будівель, споруд, нежитлових приміщень) та іншого окремого індивідуально визначеного майна **публікується не пізніше ніж за десять календарних днів до дати проведення конкурсу і повинне містити зокрема відомості щодо кінцевого строку прийняття пропозицій від претендентів (не більш як три робочих дні до дати проведення конкурсу).**

Отже, законодавством чітко регламентовані строки для вчинення претендентами дій з отримання державного майна в оренду, зокрема щодо підготовки та подачі власних пропозицій. Окремо слід зазначити, що зазвичай десять календарних днів становить сім (вісім) робочих днів, в двадцять – чотирнадцять.

Тобто, Порядком № 906 передбачена публікація оголошення про конкурс на право оренди нерухомого майна (будівель, споруд, нежитлових приміщень) та іншого окремого індивідуально визначеного майна не пізніше ніж за десять або

двадцять календарних днів до дати проведення конкурсу. В результаті цього претендентам на участь у конкурсі надано **не менше ніж сім або чотирнадцять робочих днів** відповідно на підготовку та подачу власних пропозицій до відповідного регіонального відділення Фонду державного майна України.

За інформацією, наданою Заявником, під час прийняття ним участі в процедурі проведення конкурсу на право оренди державного майна в газеті «Відомості приватизації» (веб-сайт «spfu.gov.ua»), розміщувалось оголошення наступного змісту: «Документи від претендентів на участь у конкурсі (крім пропозиції щодо розміру орендної плати), які розглядаються на засіданні конкурсної комісії з метою формування списку учасників, **подаються за 7 робочих днів** (до 13.00 останнього дня) до дати проведення конкурсу з використанням відкритості пропонування розміру орендної плати за принципом аукціону у конвертах з написом «На конкурс - оренда» з відбитком печатки претендента (за наявності) із зазначенням назви претендента і об'єкта оренди (адреса, площа, назва балансоутримувача), дати і номера газети «Відомості приватизації», в якому опублікована інформація про об'єкт оренди, за адресою: м. Харків, вул. Гуданова, 18» (мова оригіналу).

Також, вищенаведене оголошення містить інформацію, що: «Конкурс проводиться відповідно до Порядку проведення конкурсу на право оренди державного майна, затвердженого постановою КМУ від 31.08.2011 № 906» (мова оригіналу).

Втім, строк подачі пропозицій на конкурс, зазначений в оголошенні, не відповідав Порядку № 906, а саме РВ ФДМ по Харківській області строк подачі конкурсних пропозицій зменшений на п'ять робочих днів (з 3-х до 7-ми робочих днів до дати проведення конкурсу).

Заявник зазначив, що під час участі в конкурсі він орієнтувався насамперед вимогами Порядку проведення конкурсу та не звернув детальної уваги на зміст оголошення. Власну пропозицію він подав за п'ять робочих днів до дня проведення конкурсу, що стало результатом укладання РВ ФДМ по Харківській області договору оренди державного майна з іншим претендентом та позбавило Заявника можливості прийняти участь в конкурсі на право оренди державного майна.

Аналіз оголошень про проведення конкурсу, опублікованих РВ ФДМ по Харківській області в газеті «Відомості приватизації» (веб-сайт «spfu.gov.ua»), показав, що всі оголошення про проведення конкурсу на оренду державного майна містили аналогічні вимоги щодо строків подачі конкурсних пропозицій у період з 22.06.2016 до 11.01.2017.

Зменшення РВ ФДМ по Харківській області строків на подачу конкурсних пропозицій впливає на коло потенційних орендарів та інтенсивність конкуренції під час участі в конкурсі, може порушувати інтереси окремих суб'єктів господарювання, а також вплинути на результати проведення конкурсу на право оренди державного майна. Оскільки, внаслідок вказаних дій РВ ФДМ по Харківській області може звузитись коло потенційних учасників конкурсу на

оренду державного майна, які могли б за цей період подати документи та прийняти в ньому участь.

Тобто, зменшення РВ ФДМ по Харківській області строків подачі конкурсних пропозицій всупереч вимогам Порядку № 906 проведення конкурсу може призвести до обмеження конкуренції на ринках товарів і послуг, суб'єкти яких здійснюють господарську діяльність на території Харківської області.

Крім іншого, зменшення строків подачі конкурсних пропозицій змушує малих та середніх суб'єктів господарювання залучати додаткові людські та фінансові ресурси для підготовки своїх конкурсних пропозицій, що негативно впливає на господарську діяльність, зазначених суб'єктів господарювання.

Під обмеженням конкуренції розуміється поведінка (бездіяльність) органу влади, яка обмежує чи взагалі не дає можливості учасникам ринку конкурувати між собою на відповідному ринку.

Внаслідок змін у стані конкуренції створюються менш або більш сприятливі умови конкуренції для окремих суб'єктів господарювання, в той час як для інших суб'єктів господарювання ці умови залишаються незмінними.

Отже, окремі суб'єкти господарювання здобувають переваги над іншими не завдяки власним досягненням, а внаслідок дії зовнішніх ринкових факторів, одним із яких є вплив органу влади та зменшення строків подачі конкурсних пропозицій можуть мати негативний вплив на конкуренцію, оскільки суб'єкти господарювання, які бажають прийняти участь у конкурсі орієнтуються на діюче законодавство, зокрема Порядок № 906.

Інформація щодо строків подачі документів від претендентів на участь у конкурсі в відповідних оголошеннях інших регіональних відділень та самого Фонду державного майна України відповідають вимогам Порядку № 906. А саме, **кінцевого строку прийняття пропозицій від претендентів зазначено, як «за три робочих дні до дати проведення конкурсу до 17.00 останнього дня»** (мова оригіналу).

Відповідно до частини другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи влади зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Тобто, внаслідок застосування антиконкурентних умов при зменшенні РВ ФДМУ по Харківській області строків подачі конкурсних пропозицій, що не відповідає Порядку № 906, обмежується дія конкурентних механізмів на ринках товарів і послуг, суб'єкти яких здійснюють господарську діяльність на території Харківської області та створюються негативні умови для конкуренції.

Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи

бездіяльність органів влади, які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Відповідно до частини третьої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення антиконкурентних дій органами влади забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Враховуючи зазначене, матеріалами Справи у їх сукупності доведено, що дії РВ ФДМУ по Харківській області, які полягають у зменшенні строків подачі конкурсних пропозицій, що не відповідає Порядку проведення конкурсу, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу влади, які можуть призвести до обмеження конкуренції.

Доказами, які підтверджують вчинення РВ ФДМУ по Харківській області порушення законодавства про захист економічної конкуренції, є документи, що містяться в матеріалах Справи.

Починаючи з 11.01.2017 РВ ФДМУ по Харківській області здійснює публікації оголошень про проведення конкурсу на право оренди державного майна з додержанням строків подачі документів, передбачених Порядком № 906, а саме кінцевий строк прийняття пропозицій від претендентів зазначено, як «за три робочих дні до дати проведення конкурсу» (мова оригіналу).

Тобто, порушення законодавства про захист економічної конкуренції припинено та тривало з 22.06.2016 до 11.01.2017.

На подання про попередні висновки у Справі, направлене разом із супровідним листом від 03.05.2018 № 02-26/2-1730 Заявник повідомив про свою згоду з висновками, викладеними в ньому.

На подання про попередні висновки у Справі, направлене разом із супровідним листом від 03.05.2018 № 02-26/2-1729 РВ ФДМУ по Харківській області повідомило Відділення, що в редакції Порядку № 906, що була чинною до 13.12.2016, публікація оголошень про проведення конкурсу на оренду державного майна, передбачалась в строк не пізніше ніж за двадцять календарних днів до дати проведення конкурсу, що враховано Відділенням.

Щодо посилання РВ ФДМУ по Харківській області на пункт 20 Порядку № 906, де зазначено, що протягом семи робочих днів після затвердження орендодавцем списку учасників, допущених до участі у конкурсі, комісія проводить відкрите засідання за участю учасників конкурсу (їх уповноважених осіб), то це заперечення не може бути прийняте до уваги з огляду на наступне.

Строк подачі конкурсних пропозицій не може встановлюватись законодавчою нормою, яка передбачає період проведення відкритого засідання конкурсної комісії, оскільки, є пряма норма законодавства, якою встановлено строк подачі конкурсних пропозицій, а саме абзац перший пункту 4 Порядку № 906.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), пунктами 29, 31, 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету від 19.09.1994 № 5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА ПО ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ (ідентифікаційний код – 23148337) зменшивши строки подачі конкурсних пропозицій, що не відповідає Порядку проведення конкурсу на право оренди державного майна, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 № 906, вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу влади, які можуть призвести до обмеження конкуренції.

Відповідно до частини першої статті 60 зазначеного Закону рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова колегії

Гейда І.О.

Члени колегії:

Трегубець Н.О.

Приймак Є.Б.

Аврамова С.П.

Печенізька А.С.

Тевелєва Ю.В.